

ලාංකේය සන්දර්භයෙහි බෞද්ධාගමික මුහුණුවර ගත් දක්ෂිණ භාරතීය පත්තිනි සංකල්පය: තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

කේ. එම්. එන්. මධුපාණි

කේ. සුගුණධම්ම හිමි

හැඳින්වීම

පත්තිනි සංකල්පය ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධාගමිකයන් අතර ඉතා ජනප්‍රිය දේව සංකල්පයකි. වේර රට රජුගේ බාල පුත් ඉලංගෝ අඩිගල් විසින් ක්‍රි. ව. 500-800 අතර කාලයේ රචනා කරන ලදැයි සැලකෙන “සීලප්පදිකාරම්” මහා කාව්‍යය මෙහි මූලාරම්භය සේ සැලකේ. ලංකාගමනය වූ පත්තිනි සංකල්පය ක්‍රමයෙන් මෙරට සිංහල සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් වූ අතර පත්තිනි දේවිය හා සබැඳි සංස්කෘතිකාංග හා සංකල්ප රැසක් ලාංකේය සංස්කෘතියෙහි හටගැනිණ. මෙකී සංස්කෘතිකාංග හා සංකල්ප සලකා බලන කල පැහැදිලි වන්නේ පත්තිනි පුවතට මුල් වූ දම්ම සාහිත්‍ය පසුබිම හා සබැඳියාවක් නොමැති අංග ද මෙරට පත්තිනි ඇදහීමේ සංස්කෘතියෙහි පවතින බවයි. ඒ අනුව පත්තිනි සංකල්පය ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතිය තුළ තහවුරු වූයේ කුමනාකාරයෙන් ද යන්න මෙහිලා විමසා බැලේ. එම නව අංග බෞද්ධාගම අනුව හැඩගැසුණු ඒවා බව අධ්‍යයනයේ දී පෙනී යයි. ඒ අනුව දක්ෂිණ භාරතීය පත්තිනි සංකල්පය ලාංකීය සමාජයෙහි තහවුරු වූයේ කවරාකාරයෙන් ද යන්න මෙහි දී විමසා බැලෙන අතර, එම තහවුරු වීමේ ස්වභාවය තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. පත්තිනි සංකල්පය ලංකාගමනයත් සමග ලාංකේය දම්ම සංස්කෘතියේ ද ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් වූව ද, මෙම පර්යේෂණයේ දී එම සංකල්පය සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි තහවුරු වූ ආකාරය පිළිබඳ පමණක් සලකා බැලේ. එමෙන් ම, සත් පත්තිනි හා දොළොස් පත්තිනි සංකල්පය, කිරි අම්මාවරුන්ගේ දානය, පුදපූජා යාග-හෝම, නව්‍ය සාහිත්‍යය හා කලා යනා දී විවිධ අංගවල උපතට පත්තිනි සංකල්පයේ ලංකාගමනය හේතු වූව ද මෙම පර්යේෂණයේ දී එම සංකල්පය බෞද්ධාගම හා සංකලනය වීමෙන් උපත ලද නව්‍ය අංග පිළිබඳ පමණක් අධ්‍යයනය කෙරේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය හා විධික්‍රමය

ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ පුස්තකාලය පරිශීලනය හා අන්තර්ජාලය පරිශීලනය කරනු ලැබේ. එහි දී ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ඔස්සේ එක්රැස් කරගන්නා තොරතුරු දත්ත විශ්ලේෂණ විධික්‍රමය අනුව පර්යේෂණයට එක් කර ගනු ලැබේ.

පර්යේෂණ සාකච්ඡාව සහ ප්‍රතිඵල

පත්තිනි සංකල්පයේ ලංකාගමනය පිළිබඳ විවිධ මත පවතින අතර, ඒ අතුරින්

ප්‍රධානතම මතයක් වන ගණනාව ඔබේසේකරගේ මතය අනුව පත්තිනි පූජාව ලක්දිවට හඳුන්වා දී ඇත්තේ දක්ෂිණ භාරතීය බෞද්ධ සම්ප්‍රදායෙන් කෝට්ටේ අවධියේ දී ය. (අමරසේකර, 2007: 27). අලගක්කෝනාර, සේනාධිලංකාර වැනි දක්ෂිණ භාරතීය බෞද්ධයන් විසින් පත්තිනි සංකල්පය ලංකාවට ගෙන එන ලදැයි යන්න ඔහුගේ මතයයි (ධර්මදාස සහ තුන්දෙනිය, 1994: 285).

ලාංකික සමාජයට පත්තිනි ඇදහීමේ මූලාරම්භය පිළිබඳ නිවැරදි අවබෝධයක් පවතිනවා ද යන්න ගැටලුවකි. දකුණු ඉන්දීය ජනතාව අතර “පත්තිනි” නමින් හැඳින්වෙන දෙවි කෙනෙකු නොමැත. සීලප්පදිකාරම්භි වූයේ පත්තිනිය නොව කන්නගියයි. සිංහලයේ පත්තිනි දේවිය බවට පරිවර්තනය වූ ඇය දමිළ ජනයා විසින් හඳුන්වනු ලබන්නේ “කන්නගි අම්මාන” නමිනි (Raghavan, 1971: 7). අනුරාධ සෙනෙවිරත්න පවසන්නේ පත්තිනිය පමණක් නොව ඉන්දියානු සාගරය තරණය කර ලක්දිවට පැමිණි සියලු ම ගණයේ ගැහැණුන්, පිරිමින් මෙන් ම දෙවිවරුන් හා යක්ෂයන් ද ඒ මගින් ඔවුන්ගේ ඉන්දියානු අනන්‍යතාව අහෝසි කරගත් බවයි (සෙනෙවිරත්න, 2004: 158).

“පත්තිනි” යන්න “පතිනිය, පතිවත සුරකින්නිය” යන අරුත් ගෙන දේ. එහෙත් එය ලාංකීය සන්දර්භය තුළ සැකසුණකි. බෞද්ධ සභ්‍ය භාර්යා සංකල්පය මගින් හැඩගැසුණු සිංහල සමාජය විසින් පතිවත යන්නෙන් අදහස් කරනු ලබන්න දමිළ සමාජයේ අදහස හා අනන්‍ය නොවන්නක් බව පෙනී යයි. පතිවත රැකීමේ සමාජ සිරිත උතුරු ඉන්දීය කාන්තාවන් අතර මිස ද්‍රවිඩ කාන්තා සමාජයෙහි පැවති බවට කිසිදු සඳහනක් දක්නට නොමැත්තේ ය (ද සිල්වා, 1996), vii). දකුණු ඉන්දීය සමාජය ස්ත්‍රීය උතුම් කොට සලකන සමාජයකි. එහි සීලප්පදිකාරම් රචනා වූයේ එහි කුටුම්භකීය තුළින් සිතීමට යමක් ඉතිරි කරවමිනි. සීලප්පදිකාරම්භි අවසානය වන්නේ යුක්තිය ඉටු කිරීමයි. එයට හේතුව එහි කුටුම්භකීය සිදුවන්නේ අයුක්තිය හේතු කොට ගෙන සිදු වූවක් නිසාවෙනි. ඒ අයුක්තිය හේතු කොට ගෙන කන්නගිය කෝපයට පත්ව මධුරාපුරයම ගිනිබත් කරයි. මාධවී නම් ස්ත්‍රීය කන්නගියගේ ස්වාමි පුරුෂයා වන කෝවලන්ගෙන් ලද දරුවකු ද සමඟ තනි වේ. මේ සෑම සිදුවීමක් ම ආරම්භ වූයේ කෝවලන් කන්නගි හැරදා මාධවී නම් ස්ත්‍රීය වෙත යෑමත් සමගිනි.

එහෙත් දකුණු ඉන්දීය සමාජය තුළ පුරුෂයාගේ වරද දැක්වූණු එම කරුණ ලාංකීය සමාජය තුළ යටපත් කෙරිණි. පවුලක් තුළ පතිවත පමණක් නොව පතිනිවත ද පැවතිය යුතු ය යන්න ඉස්මතු වීමට ලාංකීය සමාජය ඉඩ සලසා දුන්නේ නැත. මන්ද යත් ලාංකීය සංස්කෘතිය උතුරු ඉන්දීය බෞද්ධාගමික සම්භවයක් සහිත පුරුෂෝත්තම සමාජයක් වන බැවිනි. එබැවින් පත්තිනි සංකල්පය මෙරට තහවුරු වූයේ, ‘ස්ත්‍රීය පතිනියක විය යුතු ය, ඇය එක් සැමියෙකු පමණක් උදෙසා කැප වී සිටිය යුතු ය’ යන්න පමණක් ඉස්මතු කරවමිනි.

සීලප්පදිකාරම්භි බෞද්ධ මුහුණුවරක් දක්නට නොලැබෙන අතර බෞද්ධ මුහුණුවර පැමිණෙනුයේ එහි ද්විතීය භාගය වන මණිමේකලෙහි ය. එසේ වුව ද ලාංකීය සංස්කෘතිය තුළ පත්තිනි සංකල්පයට බෞද්ධ මුහුණුවරක් ලබා දීමේ අරමුණින් ඇය වෙත විවිධ වර්ත ලක්ෂණ ආරෝපණය කර ඇති බව පෙනේ.

“හින්දු සම්ප්‍රදායට අනුව ඇය ශිව දෙවියන්ගේ භාර්යාව වන පාර්වතියගේ අවතාරයක් වන්නීය. එහෙත් සිංහල සම්ප්‍රදායට අනුව බෝධිසත්ව පාරමිතාව පුරන්නියකි. සිංහල ජන විශ්වාසයෙහි සඳහන් වන අයුරු පත්තිනිය අඳුන්ගිරි පර්වතයෙහි හිඳ බුදු බව පතා උග්‍ර තවුස් දමිහි යෙදුණාය. භාරතීය ප්‍රභවයක් ඇති නමුත් පත්තිනි දේවියට බෞද්ධ මුහුණුවරක් සිංහල බැතිමතුන් අතින් ලැබී තිබේ. කාශ්‍යප බුදු රජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ දහසක් කඩින විවර දන් දීමේ අනුභවයින් ඇය අඳුන්ගිරි පර්වතයේ දෙවි ජන්මයක් ලැබූ බව කියන පුවතක් ද ඇත.” (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 283-287).

පත්තිනි ඇදහිල්ල සම්බන්ධ මෙරට ආගමික කෘතිවල ඇති සිංහල අනුවාද දෙස බලන විට මූලික කතා ප්‍රවෘත්තිය සම්පූර්ණයෙන් ම බෞද්ධ කතා පුවතක් බවට පරිවර්තනය වූ අයුරු පෙනේ. පත්තිනි පෙර බුදුවරුන්ට දන් පිළිගන්වා ඇති බවත්, ඒ පිනෙන් මතු බුද්ධත්වයට පත් වීමට බලාපොරොත්තු වන බවත් කියැවෙන මිත්‍යා කතා රැසකි.

“දකුණු ඉන්දියානුවකු වන කන්නගිය සිංහලයකු පමණක් නොව බෞද්ධයකු බවට ද පත් කරන ලදී. කන්නගිය පත්තිනි වශයෙන් බෞද්ධයෙකු බවට පත් කළා පමණක් නොව ඇය මතු බුද්ධත්වය පතන බෝධිසත්වයෙකු බවට ද පත් කරන ලදී... මූලින් දමිළ සමාජයේ සාමාජිකාවක වූ කන්නගිය දැන් සිංහල බෞද්ධ සමාජයේ පූර්ණ සාමාජිකාවක බවට පත් වී දේශීයත්වයට පත් ව ඇත. හින්දු නවග්‍රහ ශාන්තිය සිංහල බෞද්ධ සමාජයේ බලි ශාන්තිකර්මය බවට පත් වූයේ යම් සේද කන්නගි නමැති කාන්තාව පත්තිනිය වූයේ ද එසේම ය.” (සෙනෙවිරත්න, 2004: 156-157).

පත්තිනි ඇදහිල්ල ආශ්‍රයෙන් සිංහල සංස්කෘතිය තුළ නොයෙක් කලාංග මෙන් ම වෙනත් සංස්කෘතිකාංග රැසක් බිහිව ඇත. වර්තමාන මහනුවර දළදා පෙරහැරේ ආරම්භය ද පත්තිනි දේවිය උදෙසා ගජබා රජ දවස පැවැත් වූ පෙරහැර පූජෝත්සවය බව පිළිගැනීමයි. ගජබා රජු මුහුද දෙබැ කර දිය කපා දකුණු ඉන්දියාවට යෑම ද, පත්තිනිය සළඹ බිම ගසා කාවේරි ගඟ දෙබැ කර එතෙර වීම ද සංකේතවත් කෙරෙන දිය කැපීම මෙන් ම පෙරහැර සඳහා කප් සිටුවීම ආදිය ද පත්තිනි සංකල්පය හා බද්ධ කොට ඇත. එමෙන් ම සුඛ වස්තුවක් සේ සැලකෙන හක්ගෙඩිය කන්නගිය විසින් කඩා දැමූ වම් තනයෙන් උපන්නක් බවට විශ්වාසයක් ද පවතී (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 288).

නිගමනය

ලංකාගමනය වූ පත්තිනි ඇදහිල්ල කෙමෙන් මෙරට සිංහල සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන අංගයක් බවට පත් විය. පත්තිනි දේවිය හා සබැඳි සංස්කෘතිකාංග රැසක් ලාංකීය සංස්කෘතියෙහි හට ගැනිණ. කිරි අම්මාවරුන්ගේ දානය, ගම්මඩු, දෙවොල් මඩු, කිරි මඩු වැනි ශාන්තිකර්ම, අංකෙළිය, පොල් කෙළිය වැනි ජන ක්‍රීඩා, දිය කැපීම, ගිනි පැරීම වැනි වෙනත් සංස්කෘතිකාංග ඒ අතුරින් ප්‍රධාන වේ. එමෙන් ම කලා හා සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රයන්ට ද පත්තිනි සංකල්පය ඇතුළත් වූ අතර, පතිවන පිළිබඳ සංකල්පය, සත් පත්තිනි හා දොළොස් පත්තිනි සංකල්ප ආදිය ද ඒ හරහා බිහි විණි. ලාංකීය සංස්කෘතිය තුළ බිහි වූ මෙකී සංස්කෘතිකාංග අතුරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සලකා බලන කල පැහැදිලි වන්නේ, පත්තිනි පුවතට මුල් වූ දමිළ සාහිත්‍ය පසුබිම, එනම්, සීලස්පදිකාරම් හා සබැඳියාවක් නොමැති අංග ද මෙරට පත්තිනි ඇදහීමේ සංස්කෘතියෙහි පවතින බවත්, ලංකාගමනය

තුළ පත්තිනි සංකල්පයට බෞද්ධ මුහුණුවරක් ආරෝපණය වී ඇති බවත් ය. පත්තිනි පුවත සිංහලයට පරිවර්තන කිරීමේ දී ස්වාධීන මගක් ගෙන ඇති බව පැහැදිලි ය. ඒ අනුව පෙනී යන්නේ සිංහලයට කරන ලද්දේ පරිවර්තනයක් නොව අනුවර්තනයක් වන බවයි. එකී අනුවර්තනය මගින් පත්තිනි සංකල්පය ලාංකේය ගැමි බෞද්ධාගම හා සංකලනය කරමින් නවමු සංස්කෘතියක් ඇති කෙරිණි.

ප්‍රමුඛ පද : දක්ෂිණ භාරතය, පත්තිනි සංකල්පය, ලාංකේය සන්දර්භය, බෞද්ධ මුහුණුවර, අනුවර්තනය

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

අමරසේකර, දයා. (2007). පත්තිනි දෙවියෝ යාතු කර්ම සහ පුද පූජා. වරකාපොළ: ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.

සිල්වා, ඇම්. එච්. පීටර්. (1996). නුරුවලා තෙද, පෙරවදන. ප්‍රකාශිත ස්ථානය සඳහන් නොවේ: සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව

ධර්මදාස, කේ. එන්. ඕ. සහ එච්. එම්. එස්. තුන්දෙණිය, (1994). සිංහල දේව පුරාණය. පාඪුක්ක: රජයේ මුද්‍රණ නීතිගත සංස්ථාව.

සෙනෙවිරත්න, අනුරාධ. (2004). "පත්තිනි දේව අනුභස", ඉඳුවර - මහාචාර්ය ඒ. ඩී. පී. කලන්සූරිය හර සරණිය, (සංස්.) දයා අමරසේකර, හඟුරන්කෙත ධීරානන්ද හිමි සහ රෝහිත දසනායක. වරකාපොළ: ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.

Obesekere, Gananath. (1984), The Cult of the Goddess Pattini. Chicago: The University of Chicago Press.

Raghavan, M. D. (1971), Tamil Culture in Ceylon. Colombo 4: Kalai Nilayam Limited.